

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 10:3

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder. Het nadrukken van den inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 14, Kampen. Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V. — Goes.

Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V. — Goes
Telefoon No. 2424 — Postrekening No. 36000

Abonnement: f 4.— per half jaar bij vooruitbetaling. Voor het Buitenland en Ned. Indië f 10.— per jaar. Advertenties: 10 cent per mm. Losse nummers 20 cent.

INHOUD: Hoofdartikel: Is er een „tusschentoestand“? XIV. — Uit de Schrift: Toch de „éene uit duizend“, Matth. 27: 53. — Kerkelijk leven: Indrukken van de Generale Synode, III. Voor de kerkeraden. Voorzichtig. — Uit de historie: Groen van Prinsterer. — Groninger brieven. — Peraschouw. — Kerkenieuw.

Het komt me voor, dat dit woord voor heel den bijbel geldt, ook voor berichten aangaande visioenen.

Welnu, tegen dezen achtergrond krijgt de poging om visionaire gedeelten als Openbaring 6 ons van den hals te schuiven een bedenkelijk karakter. Dat onze schrijver dit doet, zou men niet mogen beweren. Maar de „winst“, die ons geloovig denken uit het visioen zou kunnen betrekken, is bij hem toch zeer gering. Wie reeds in Christus' leerproza (voorbeelden uit schrijver's boekje gaven we) met ons menschen, als denkers in den vorm der denkkategorieën, een „spel“ (als door Calvijn bedoeld) gespeeld acht te zijn (zij het dan in volkomen ernst), die zal in het visioen wel heel en al de categorieën zien doorbroken.

Hiertegen nu hebben we ons bezwaar. Het visioen moge zich aan de ons gestelde denksetten niet binden, het moge van den gewonen gang van het ken-proces zich vrijmaken, dat is toch heel wat anders dan dat die wetten verbroken zouden worden, die gewone gang niet meer een kennis-gang zou wezen.

En als nu het visioen van Openb. 6 NIET meer dit éene zou vóór-onderstellen, dat er tusschen het sterven en de parousie een toestand is, die roept om groter heerlijkheid, dan zouden we van de beelddraak die de beschrijving van het visioen gebruikt, letterlijk niets meer kunnen „maken“; we zouden er in niets van kunnen profiteren; God zou ons niets er in hebben willen mededeelen. Want uit de bonte rij van beelden en flitsen springt toch telkens de denkkategorie en het klare begrip naar voren, en dáár kan de uitlegger voet aan den grond krijgen.

Ook op dezen grond houden wij vast aan de gedachte, dat de „zielen onder het altaar“ plaatselijk „ergens“ zijn, waar zij zich van de aarde hebben gedistancieerd; dat er een conflict is tusschen hun staat-voor-God en hun staat-onder-de-menschen; dat er een scherp contrast van minder-en-meer-zaligheidsontdekking bij hen is tusschen de periode vóór en die na Christus' wederkomst. Natuurlijk zal het visioen altijd moeilijkheden opleveren voor wat de opmaking van de balans der behaalde „winst“ betreft; zoo is b.v. in het geval van Openb. 6 moeilijk uit te maken of er ook een weten, een besef van die onderscheiden zaligheidsgraden bij de „zielen onder het altaar“ is. Voor de kennis op dit punt zullen andere Schriftplaatsen ons moeten helpen. Maar het visioen uitzonderen van de mogelijkheid om uit de Schrift te deduceeren, dat moet m.i. als misgreep worden afgewezen.

Het komt hier aan op de onderworpenheid in onze hermeneutische werkzaamheid aan wat de Schrift in andere plaatsen leert. „Schrift met Schrift vergelijken“, dat bewaart voor willekeur ook tegenover het visioen.

Die willekeur is er m.i. ook bij schrijver. Als hij b.v. betoogen wil, dat het „altaar“ uit Openb. 6 niet in den hemel, doch op de aarde is, dan zegt hij: we hebben hier te doen met een van de „zeven zegelen“, welnu, de inhoud van ALLE zeven zegelen zijn gebeurtenissen die op aarde voorafgaan aan Christus' wederkomst. Maar dat is o.i. niet juist; na opening van het zevende zegel gebeurt er eerst iets in den hemel; eerst daarna en tengevolge daarvan iets op aarde.

Gelijke willekeur is er ook in de wijze waarop de schrijver zich afmaakt van het tekst-element van het „roepen“ der zielen (het „roepen“ om den

dag, waarop hun bloed gewroken wordt). Hij redeneert zóó:

- 1) indien die „zielen“ in den hemel waren, dan zouden ze reeds hun recht ontvangen hebben;
- 2) dan zouden ze dus ook niet „zoo hard roepen“;
- 3) maar toch „roepen“ ze hard;
- 4) er is dus geen tafereel in den hemel;
- 5) er is dus geen voorloopig oordeel, dat de vervolgd in den hemel en de vervolgers in de hel bracht.

Maar indien men nu op grond van andere Schriftplaatsen eenmaal tot de slotsom gekomen is, dat die „zielen“ wel hun recht, maar nog niet hun volle recht gekregen hadden, en dat het begin van een zalig leven doet roepen om meer, om alles, dan vervalt heel de redeneering.

Hoe men ook voorts over Openb. 6 moge denken, m.i. gaat het hoofdstuk toch uit (dat is nog krachtiger dan leeren) van deze grondgedachte:

- a) de toestand na het sterven „roept“ om de volledigheid van na de parousie;
- b) de dooden zijn inderdaad bij God en „in den hemel“; er is een heengaan in den dood van plaats tot plaats.

Wij zeggen dus niet, dat dit in Openb. 6 „geleerd“ wordt. Wel gelooven wij dat het er vóór-ondersteld wordt, wijl het elders is „geleerd“.

En zóó wordt ons het visioen transparant, en spreekt het daarna zijn synthetisch oordeel uit als bijdrage tot de kennis der kerk omtrent de dingen na den dood.

UIT DE SCHRIFT

TOCH DE „ÉENE UIT DUIZEND“.

..... en zijn velen verschenen.
Matth. 27: 53.

Reeds vóór den paaschdag draagt God er zorg voor, dat „Zijn voetstappen niet bekend worden“. Paschen wordt wel de dag van de Éene Verschijning, doch reeds op Goeden Vrijdag arrangeert God tegen dien dag der dagen vele verschijningen. Hij doet op Vrijdagavond „vele“ ontslapenen terugkeeren tot het leven, en straks moeten zij in Jeruzalem aan „vele“ verschijnen. Dat zijn de paaschverschijningen in het meervoud. „Velen“ verschijnen aan „vele“. Meervoud in 't kwadraat.

Die verschijningen in het meervoud beteekenen uit een oogpunt van evangelische propaganda- en evidentie-dienst uiteraard een „schadepost“ voor de Éene Paaschverschijning in het enkelvoud. Als straks de jongeren prediken: onze Nazarensche Rabbi is uit de dooden opgestaan, dan kunnen ettelijke anderen getuigen: welnu, indien dat waar zou zijn, wat zegt het ons? Er zijn in die dagen, waaryan gij Galileërs, steeds zoo'n ophef maakt, zoo vele menschen opgestaan uit de dooden. Wie bewijst nu, dat die Jezus van Nazareth Gods Zoon is? Indien het wederkeeren uit den dood bewijs is van het Zoon-van-God-zijn, welnu, zijn er dan niet vele zonen Gods? Zonen Gods in het meervoud? Waarom zou die Nazarener Zoon Gods in het enkelvoud zijn? Als gij, Galileërs, verklaart, dat Gods voetstappen gegaan zijn door het graf van den Rabbi uit Nazareth, welnu, waarom zouden ze dan niet den bodem van al die andere graven hebben gedrukt? Gods voetstappen, zijn niet bepaald bij u bekend, want ze zijn hier, en daar, en ginds óók bekend.

De Rabbi van Nazareth, waarom zoudt ge hem noemen: „Een uit duizend“, zooals in Job 33 Elihu den Messias schijnt te willen noemen? Eén uit

HOOFDARTIKEL

IS ER EEN „TUSSCHENTOESTAND“?

door Prof. Dr K. SCHILDER.

XIV.

Het visioen van Openb. 6 vraagt nog even de aandacht.

Volkomen terecht is opgemerkt, dat een visioen als zoodanig weinig houvast geeft aan dogmatische handen.

Maar men zij toch voorzichtig.

Ook een visioen moet tot menschen spreken. Het ligt wel aan den buitenkant van den kring der door God gebruikte openbaringsmiddelen, maar valt toch nooit daarbuiten. Het spant den boog der menschenlijke bevattingen- en verstaans-capaciteit wel tot het uiterste, maar breekt dien niet. Wij belijden dat God in zijn openbaring zich accommodeert of aanpast aan de bevatting van den mensch; welnu in het visioen is wel God bezig zich te accommodeeren aan een zeer uitzonderlijk bevattingvermogen, maar het is toch een menschenlijk vermogen. Het kan niet de categorieën van het kennen en denken doorbreken. Want het kan dat niet willen. God kan het niet willen.

Hieraan vast te houden is te meer noodzakelijk, omdat we niet alleen met het visioen, doch ook met zijn opteekening te maken hebben. Zoolang het visioen zelf er is, blijft het in de strikt individuele sfeer: een visioen is een mirakuleus gebeuren, dat zich voltrekt binnen de enge wanden van het geestesleven van hem die het visioen ontvangt. Maar als hij het visioen gaat vertellen, of beschrijven of laat beschrijven, dan treedt het in de sociale sfeer. Dan komt het verhaal van het in visionairen toestand aanschouwde tot de menschen. Dat verhaal wil gelezen worden, ook door heel gewone menschen; het wil hen aanspreken, en hun zeggen wat God hun openbaart, niet in een eigen visioen, doch in een verhaal van den inhoud van eens anders visioen. Ook van die lezers van dat bericht aangaande eens anders visioen wordt door God zeer veel gevraagd. Ook bij hen moet de Geest der inspiratie zich op zeer bijzondere wijze aanpassen; ook hier is de accommodatie niet mogelijk zonder de hierboven bedoelde „spanning“ van den „boog“. Maar ook hier wordt de pees van den boog niet gebroken. Calvijn zegt meermalen: als God niet zóó tot ons sprak, dat wij er hou-vast aan hadden, dan zou Hij met ons een spel spelen, ons bedriegen. Maar Hij doet dat niet. Hij spreekt met ons niet zóó als een Groote Vreemde met een versuften dwerg, doch als een onderwijzer met den leerling.

bij de diakenen van Gods wet in dualisme kweekt indige verbrekking naar de andere der tweede tafelen. Men wil aan dit betrachten uit en liefde op hu-gebouwd; als de over te zijn dan ste consequentie des Woord, maar et. Dit stelt ont-ten tegen ons zelf ot het offer. Dit emmenschen doet. Dit vraagt van te laten de wijs-in geloof? Dur-

richtsnoer is zal en zal het recht rijke rentmeester d in het geven, staan de in nood en is mede dial-leen het lijden ar trachte die op liacnale Woord-niet in de eerste in geloof. Onze mooie tijd want in het geloof die mogen zijn, ver-le zoo dient, God en „komt in, gij (Slot volgt.)

einen voorraad r Schippers: es Woords" f 3.50.

chandel en bij de

re N.V. - Goes

uhelen, tin- en graven voor- t en verkoopt: D HOLLAND" Vrieselaan 80,

derveen (Geld.) EIDSGEDICHT er regel.

MING IWIJKSTR. 203, Telefoon 333289 West.)

EBODEN: G (Uitg. Kok), elke nog moeten 1, 3, Voorb. Boek- Voorburg.

oetduinlaan 163, naar gezin met 3 2 spoedig school-

SJE nacht.

midden des lands

ER (ES),

en L.O. Engelach, d. te leiden aan ur. Concl. nader tijd ± 35 jaar. „De Reformatie“

ek

ndboek 1946

an de Geref.

n Nederland

h. art. 31 K.O.)

!

s besteld?

1.—

tre N.V., Goes

5